

Basservice, rättsskydd och tillstånd

BESLUT ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR FÖR MELLERSTA ÖSTERBOTTENS SJUKVÅRDSDISTRIKTS KOMMUNERNA OMRÅDE (MED UNDANTAG FÖR REISJÄRVI)

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation av den 12 mars 2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade.

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland meddelade genom ett beslut som den 12 november 2021 fattades enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ett begränsningsbeslut för ordnandet av offentliga tillställningar i kommunernas områden i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt (med undantag för Reisjärvi) (LSSAVI/17067/2021).

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland förbjöd med beslutet av den 12 november 2021 i kommunernas områden i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt (med undantag för Reisjärvi) alla sådana offentliga tillställningar som ordnas i inomhusutrymmen där antalet deltagare överstiger 100 (etthundra) personer och där 1) det används läktarutrymmen där det inte finns sittplatser för alla deltagare eller 2) det är fråga om allsångsevenemang som hör till offentliga tillställningar. Beslutet är i kraft 15.11–5.12.2021.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av den anledningen har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I VÄSTRA OCH INRE FINLAND

Postadress: PB 5, 13035 AVI | Besöksadress: Wolffskavägen 35, Vasa

tfn 0295 018 450

Besöksadress i Jyväskylä

Besöksadress i Tammerfors

registratur.vastra@rfv.fi

Hannikaisenkatu 47

Yliopistonkatu 38

www.rfv.fi

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Förordnande

Regionförvaltningsverket förbjuder i kommunernas områden i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt (med undantag för Reisjärvi) med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster i inomhusutrymmen där antalet deltagare överstiger 50 (femtio) personer.

Förordnandet är i kraft 6.12.2021–5.1.2022.

Motivering

Väsentliga bestämmelser

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs i flera kommuners områden. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 mom. får besluten som avses i 1 mom. meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Genom lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (447/2021) har till lagen om smittsamma sjukdomar bland annat temporärt lagts till paragraferna 58 c– 58 i och 59 a – 59 e. Ovan nämnda temporära paragrafer är i kraft till och med den 31 december 2021.

I 58 c § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att en i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att:

- 1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,
- 2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta och
- 3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen ska en i 3 momentet avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i paragrafen dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

I paragrafens 3 moment föreskrivs om de aktörer som omfattas av skyldigheterna som föreskrivs i 58 c §. Enligt 4–5 momenten i paragrafen gäller skyldigheterna som föreskrivs i 1 momentet dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet och de får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 7 momentet i den aktuella paragrafen får närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 59 a § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 momentet, 58 d §, 58 h § 1 momentet och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa. I 59 b § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om inspektioner som görs för att genomföra övervakningen och i 59 c § om behörigheten att meddela förelägganden och tvångsmedel.

Enligt 58 i § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ska EU:s digitala covidintyg vid nationell tillämpning visa att en person har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 g § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare.

I 58 i § 2 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det att om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre för att få tillträde till en offentlig tillställning eller ett utrymme visar upp ett intyg enligt 1 mom., tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten.

Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är en infektion som orsakas av en ny typ av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Riksomfattande styrning

Hanteringen av coronaepidemin har i Finland styrts genom social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för hybridstrategin och genom ministeriets styrbrev. I dessa har de lokala och regionala myndigheterna fått anvisningar om åtgärder i de olika faserna av epidemin.

Statsrådet har 9.9.2021 med sitt principbeslut STM/2021/170 förordat social- och hälsovårdsministeriets uppdaterade handlingsplan för genomförandet av

hybridstrategin för hanteringen av covid-19-epidemin 2021–22 som publicerades 21.9.2021. I samband med det har social- och hälsovårdsministeriet med brevet 23.9.2021 (VN/22887/2021) styrt myndigheter med ansvar för verkställandet av lagen om smittsamma sjukdomar i epidemiologiskt ändamålsenlig användning av rekommendationer och begränsningar. Social- och hälsovårdsministeriet i sitt brev 13.10.2021 (VN/22887/ 2021-STM-23) förlängt styrningen som gavs 23.9.2021 till och med 7.11.2021.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets uppdaterade handlingsplan ska riktade rekommendationer och bekämpningsåtgärder gälla lokaler, evenemang och verksamheter där risken för spridning av viruset på goda grunder kan anses vara förhöjd. Åtgärderna är huvudsakligen lokala eller regionala. I lokala situationer är det väsentligt att ägna uppmärksamhet åt ovaccinerade befolkningsgrupper, grupper som är särskilt utsatta för en allvarlig form av sjukdomen samt förändringar i vårdbehovet. Betydelsen och konsekvenserna av spridningen av sjukdomen ska särskilt bedömas ur medicinskt perspektiv i förhållande till hurudan risk den medför för individers liv och hälsa, men också för deras mer omfattande välbefinnande och andra servicebehov samt för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna. I beslutsfattandet ska principen om att prioritera barnets bästa beaktas. Om det på lokal nivå uppstår eller hotar uppstå en specialsituation där utbredd spridning bland befolkningen utgör en tydlig risk för utsatta människors hälsa och övergripande välbefinnande samt genom dess indirekta konsekvenser risk för allmänna samhälleliga olägenheter, finns det skäl att vidta riktade effektiviserade åtgärder för att förhindra detta.

Enligt handlingsplanen ska restriktionerna vara nödvändiga och proportionerliga och i tillämpliga delar grunda sig på Institutet för hälsa och välfärds bedömningsmodell för riskpotentialen (riskhierarkin). Endast verksamheter med den största totala risken är primära föremål för restriktioner, om restriktioner som grundar sig på förvaltningsbeslut är nödvändiga. Med beaktande av sakkunnigutlåtanden relaterade till förhindrandet av möjlig smitta samt smittspridning och allvarlig sjukdom genom olika metoder för att minska smittrisen vid dessa verksamheter, kan det vara motiverat att begränsa de valda verksamheterna på ett betonat och omfattande, men noggrant riktat sätt. Om syftet effektivt kan uppnås i den nya situationen med relativt kortvariga men stränga exakta restriktioner kan det med beaktande av de övergripande konsekvenserna vara ett mer godtagbart alternativ än en lokal långvarig men fint strukturerad partiell restriktion. På grundval av aktuella epidemiologiska och medicinska data kan vissa former av evenemang och förplägnadsrörelser vara föremål för situationsenligt utvalda och betonade restriktioner. Det rekommenderas inte att restriktioner riktas till verksamhet med övergripande låg risk. För verksamhet med

måttlig risk rekommenderas betonad informationsstyrning riktad till befolkningsgrupper som bör skyddas.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt brev 11.11.2021 (VN/28052/2021) gett anvisningar om tillämpningen av handlingsplanen från och med 15.11.2021. I brevet fastställs att syftet med den fullständiga tillämpningen av handlingsplanen är att de regionala fasbeskrivningarna, de riksomfattande begränsningarna och de omfattande rekommendationerna ska slopas helt. Ministeriet har berett epidemiologiska kriterier för områden med samhällsspridning. Kriterierna lämpar sig bättre för det nuvarande epidemiläget än fasbeskrivningarna som använts tidigare. Kriterierna kan utnyttjas som riktlinjer för vilka åtgärder som bör övervägas på grund av risken för en okontrollerad spridning av coronaviruset som märkbart ökar frekvensen av allvarliga sjukdomsfall regionalt eller i vissa verksamhetsmiljöer (befolkningsgrupper, lokaler eller funktioner) i området. Ministeriet ber att de regionala myndigheterna i coronasamordningsgrupperna fortsättningsvis följer med det epidemiologiska läget i regionen och på basis av det överväga vilka rekommendationer och restriktioner som behövs för att bromsa epidemin.

I styrningsbrevet rekommenderar social- och hälsovårdsministeriet begränsningsåtgärder när det finns omfattande lokala smittkluster, och egentliga, genom förvaltningsbeslut fastställda restriktionssåtgärder om det är nödvändigt. Åtgärderna ska vara kortvariga, och riktas och prioriteras på basis av riskerna. Institutet för hälsa och välfärds modell för bedömning av riskpotentialen vägleder och stöder när man bestämmer hur begränsningarna och informationsstyrningen ska riktas och vad de ska innehålla. Institutet för hälsa och välfärd uppdaterar tabellen för bedömning av riskpotentialen och styrningen på basis av de uppgifter som samlas in och enligt behov.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade den 1 december 2021 styrningsbrevet "Åtgärder som ska införas i områdena på grund av det förändrade epidemiläget" (VN/31452/2021). Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar i sitt styrningsbrev att det riksomfattande epidemiläget, och särskilt smittläget i områdena med samhällsspridning och det ökade vårdbehovet, innebär att smittspridningen i de olika befolkningsgrupperna medför en uppenbar risk för hälsan och det övergripande välbefinnandet hos särskilt utsatta människor, och i och med epidemins indirekta konsekvenser också en risk för mer omfattande negativa konsekvenser för samhället. Enligt styrningsbrevet är det för att förhindra detta i dessa regioner och i dessa lokala situationer skäl att vidta riktade och effektivare åtgärder. Den 29 november 2021 har Institutet för hälsa och välfärd utifrån bedömningen av vaccinationstäckningens effekt och bedömningen av konsekvenserna av epidemiläget sett över sin rekommendation

om användningen av modellen för bedömning av riskpotentialen. Modellen innehåller medicinska och epidemiologiska expertbedömningar av olika verksamheters smittorisk, riskernas sannolikhet och möjligheten att de realiserar samt av möjligheterna att förebygga riskerna. I modellen nämns inte alla situationer som kan uppstå, men den fungerar som ett verktyg som kan användas av de regionala och lokala myndigheterna för att identifiera eventuella risker i olika situationer och evenemang.

För att bekämpa epidemin och inte behöva ta i bruk nödbromsmekanismen har social- och hälsovårdsministeriet i styrningsbrevet reviderat sin anvisning till myndigheterna (kommuner, samkommuner, regionförvaltningsverken) som baserar sig på modellen. Social- och hälsovårdsministeriet rekommenderar att områdena med samhällsspridning utifrån denna prövning utreder, bedömer och inför följande åtgärder: Ministeriet rekommenderar dessutom att en motsvarande prövning och följande riktade åtgärder enligt prövning införs för de evenemang, lokaler och verksamheter där risken enligt Institutet för hälsa och välfärds reviderade riskbedömning är måttlig:

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar i styrningsbrevet att ministeriets rekommendationer inte är juridiskt bindande, utan myndigheterna fattar besluten själva. Vid beslutsprövningen och beslutsfattandet ska principen om att prioritera barnets bästa beaktas så att de åtgärder som är avsedda för att förhindra smittspridning i första hand ska riktas till vuxna och så lite som möjligt inverka negativt på barn. Samtidigt ska man beakta att principen också förpliktar att aktivt vidta sådana skyddsåtgärder som förhindrar och minskar epidemins negativa konsekvenser för barn.

Ministeriet betonar att det fortfarande är viktigt att myndigheterna vidtar förutseende åtgärder snabbt, och att de använder sina behörigheter utan dröjsmål samtidigt som de iakttar principerna om proportionalitet, nödvändighet och ändamålsenlighet samt övriga krav på god förvaltning iakttas. De riktade effektivare åtgärderna ska införas om det på lokal nivå uppstår eller finns en risk för att det kan uppstå sådana smittkluster som är betydande och som utgör en uppenbar risk för att viruset sprids bland befolkningen och hotar hälsan och det övergripande välbefinnandet hos de människor som är särskilt utsatta för viruset och för att epidemin orsakar mer omfattande negativa konsekvenser för samhället. Bekämpningen av allmänfarliga smittsamma sjukdomar och av spridningen av epidemier baserar sig på statistiska sannolikheter och förutseende riskhantering. Syftet med begränsningsåtgärderna är i första hand att förhindra sådana kontakter mellan människor där smittan sprids. Det handlar om sannolikheter i samband med befolkningens beteende. Beredningen av begränsningarna behöver inte direkt grunda sig på att det vid vissa evenemang eller

aktiviteter skulle ha skett exponeringar eller smittor, utan det att man genom att begränsa långvarig närkontakt särskilt mellan personer som inte känner varandra minskar sannolikheterna för smittspridning.

Till exempel uppgifterna om smittkällorna är endast en del av den helhet som bedöms vid prövningen. Huruvida åtgärderna är nödvändiga och proportionerliga får inte bestämmas enbart på basis av bakgrundsuppgifterna om till exempel tidigare smittkällor, utan man ska göra en helhetsbedömning av de sannolika konsekvenserna. De effektivaste åtgärderna har visat sig vara att vidta åtgärder som i betydande grad minskar närkontakterna i sådan verksamhet där risken för droppsmitta är hög på grund av verksamhetens karaktär eller på grund av hur verksamheten ordnas. På basis av detta är syftet att sträva efter att kontrollera de smittkällor som sannolikt ligger bakom smittspridningen och som man enligt tillgänglig sakkunskap effektivt kan påverka.

Enligt styrningsbrevet ska det i besluten ingå en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhällseliga konsekvenser. Innan beslut fattas ska man således i första hand bedöma åtgärdens epidemiologiska, medicinska, hälsomässiga, sociala, kulturella och ekonomiska konsekvenser samt de övriga konsekvenserna för människors ställning och verksamhet i samhället, konsekvenserna för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och tillgången till samhällstjänster och konsekvenserna för jämlikheten och arbetslivet. Särskilt viktigt är det att bedöma konsekvenserna för barnen. Enligt denna bedömning bör åtgärderna genomföras om den totala nyttan är större än åtgärdernas negativa konsekvenser. Åtgärderna ska således fortsätta så länge som den totala nyttan för samhället, med beaktande av konsekvenserna för människors grundläggande fri- och rättigheter, uppväger deras nackdelar, och så länge åtgärderna är nödvändiga och proportionerliga.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev ska myndigheterna bedöma hur begränsningsåtgärderna och informationsstyrningen ska riktas på basis av den information som de samlar in vid uppföljningarna och bedömningarna. Riktandet och prioriteringen av åtgärderna baserar sig på riskerna. Med tanke på att åtgärderna ska kunna förutses och vara effektiva är kommunikationen och informationsstyrningen central. Även informationen om den rättsliga bakgrunden till åtgärderna är viktig vid sidan av de medicinska grunderna och den epidemiologiska betydelsen. När man bedömer om åtgärderna är nödvändiga och proportionerliga krävs det en prövning också vad gäller möjligheterna att förebygga smittspridning. Bekämpningen av epidemin ska vara effektiv både regionalt och lokalt, och rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska riktas till sådan verksamhet där förebyggandet av smittspridningen ger bästa möjliga effekt. Att beakta åtgärdernas effekt betyder å

andra sidan också att man omedelbart ska sluta använda åtgärderna om det är uppenbart att de inte uppfyller det eftersträvade syftet.

Det nationella epidemiologiska läget

Den nationella lägesbilden av coronaepidemin uppdateras varje vecka på Institutet för hälsa och välfärds (THL) webbplats. THL:s omfattande uppföljningsrapport publiceras varannan vecka på torsdagar på webbsidan Hybridstrategins uppföljningsrapport.

Enligt SHM-THL:s pressmeddelande den 2 december 2021 fortsätter covid-19-fallen i Finland att öka. Vecka 47 konstaterades över 8 000 nya covid-19-fall. Det är över 500 fler fall än under föregående vecka 46. Under de två senaste veckorna (15–28.11) rapporterades 279 nya smittfall i Finland per hundra tusen invånare. Under veckorna 44–45 förekom 201 nya smittfall per hundra tusen invånare. Hittills har covid-19 orsakad av virusvarianten omikron inte konstaterats i Finland.

Under de senaste veckorna har incidensen hos personer under 12 år ökat på grund av infektionstrycket och eftersom smittfallen ökat i alla åldersgrupper. Cirka 15 procent av alla bekräftade fall av coronavirussmitta i Finland har konstaterats hos barn under 12 år under hela epidemin. Vecka 46 konstaterades 28 procent av coronavirussmittorna hos personer under 12 år. På basis av uppgifter från smittspårningen får personer under 12 år oftast smittan inom familjen eller av andra närstående. Behovet av sjukhusvård för barn under 12 år är emellertid mycket sällsynt och det har inte observerats någon ändring i incidensen trots att antalet smittor har ökat.

I slutet av vecka 47 (28.11.2021) vårdades sammanlagt 153 covid-19-patienter inom den specialiserade sjukvården, av dem låg 106 på vanliga vårdavdelningar och 47 på intensivvårdsavdelningar. Förra veckan togs det in sammanlagt 107 nya covid-19-patienter till vårdavdelningar inom den specialiserade sjukvården, då antalet nya patienter vecka 46 innan var 147. Vecka 47 togs det in 31 nya covid-19-patienter för intensivvård. Under andra hälften av november varierade antalet nya covid-19-patienter som lades in för intensivvård mellan 31 och 35 patienter per vecka. Vårdperioderna är långa och antalet covid-19-patienter som får intensivvård var klart större än tidigare, cirka 50.

Från september till utgången av oktober har personer som inte är vaccinerade tagits in för specialiserad sjukvård 18 gånger oftare än personer som har fått båda vaccindoserna, och för intensivvård 30 gånger oftare än vaccinerade.

Den 1 december hade sammanlagt 1 348 dödsfall relaterade till sjukdomen anmälts till Registret över smittsamma sjukdomar. Under två veckor (17.11–1.12) rapporterades sammanlagt 112 nya dödsfall. Över 80 procent av dem (92 patienter) var personer över 70 år.

Fram till den 1 december hade 86,7 procent av 12 år fyllda och äldre i Finland fått åtminstone den första vaccindosen, 81,8 procent hade fått minst två vaccindoser och 5,6 procent hade fått tre vaccindoser.

Vecka 47 gjordes över 128 300 coronavirustester. Antalet tester har ökat under flera veckor. I början av november gjordes cirka 87 800 tester per vecka. Av proven som testades förra veckan var 6,3 procent positiva. Vecka 46 var andelen 6,4 procent och under de två föregående veckorna något under 6 procent.

Kriterierna för områden med samhällsspridning uppfylls i 15 områden: Landskapet Åland och Södra Karelens, Södra Österbottens, Helsingfors och Nylands (HNS), Egentliga Tavastlands, Mellersta Österbottens, Mellersta Finlands, Kymmenedalens, Västerbottens, Birkalands, Norra Österbottens, Päijänne-Tavastlands, Satakunta, Vasa och Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt.

Det epidemiologiska läget i Mellersta Österbotten sjukvårdsdistrikts område och erhållna sakkunnigutlåtanden

Regionerna ger varje vecka under ledning av sjukvårdsdistrikten sina egna helhetsutlåtanden om det epidemiologiska läget. Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt har sedan den 13 oktober 2021 varit i samhällsspridningsfasen av epidemin.

Mellersta Österbottens regionala myndighetsarbetsgrupp för covid-19 konstaterade under mötet den 1 december 2021 att Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt Soite alltjämt är område med samhällsspridning avseende coronaviruset och beslutade att förlänga rekommendationerna som är i kraft och föreslog att regionförvaltningsverket skulle förlänga den regionala sammankomstbegränsningen så att begränsningen omfattar alla inomhusevenemang med över 50 personer.

Enligt lägesbilden som presenterades under mötet minskar incidensen av coronaviruset för tredje veckan i rad, men läget är fortsättningsvis allvarligt och risken för att smittas av coronaviruset är hög. Incidensen i området över 14 dygn är 138 / 100 000 (1.12.2021). Av förra veckans coronavirusprov var 3,7 % positiva. 79 % av smittorna kunde spåras, 64 % av smittorna diagnostiserades hos personer som redan

var i karantän. Behovet av sjukhusvård med anknytning till covid-19 har minskat sedan oktober. I Mellersta Österbottens centralsjukhus vårdas ett par covid-19-patienter.

Covid-19-smittor förekommer alltså främst bland ovaccinerade och personer som ännu inte har fått hela vaccinationsserien. Smittor sprids fortsättningsvis främst bland barn och unga och deras föräldrar. Förra veckan diagnostiserades merparten av smittorna hos barn under 10 år och 10–19-åringar. Merparten av smittorna har fått inom familjekretsen. Också träffar mellan vänner och bekanta och arbetsplatser har varit smittkällor.

Restriktionerna för förplägnadsrörelser enligt statsrådets förordning trädde i kraft i Mellersta Österbotten den 22 oktober 2021. I området är dessutom många rekommendationer för att begränsa epidemin i kraft, till exempel rekommenderas omfattande användning av munskydd för personer som har fyllt 12 år och rekommendationen om distansarbete enligt hybridmodell är i kraft till slutet av året. I området gäller dessutom rekommendationen att ordna privata tillställningar på ett hälsosäkerhet sätt och hålla dem så små som möjligt. Evenemangsarrangörerna i området har aktivt vägletts mot hälsosäker verksamhet.

Incidensen över två veckor som Institutet för hälsa och välfärd den 2 december 2021 angav för Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt är 153. Under föregående två veckor konstaterades det enligt Institutet för hälsa och välfärds statistik smittor i sex (60 %) av områdets kommuner och i tre av dem överstiger incidensen 100. Enligt Institutet för hälsa och välfärd 2.12.2021 är vaccinationstäckningen mot covid-19 enligt vaccinationsregistret bland målbefolkningen, alltså alla som har fyllt 12 år, bättre än landets genomsnitt: 87,7 % har fått den första dosen och 82,4 % har fått den andra dosen. På grund av åldersfördelningen hos befolkningen är vaccinationstäckningen för hela befolkningen emellertid sämre än genomsnittet i landet) 70,7 % har fått den andra dosen).

Slutsats

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för mass exponeringar och för att covid-19-smittor sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra. Det är därför nödvändigt att vidta åtgärder för att bekämpa smittor i offentliga tillställningar.

Vad gäller den rättsliga lägesbedömningen enligt handlingsplanen för hybridstrategin konstaterar regionförvaltningsverket att lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter att myndigheterna vidtar omedelbara åtgärder efter att ha fått vetskap om

förekomsten av en smittsam sjukdom som kräver bekämpningsåtgärder. Myndighetsåtgärderna ska vara snabba och förutspå situationen. Införandet av restriktioner kräver en helhetsbedömning där besluten vägs i förhållande till sina epidemiologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser samt i förhållande till de grundläggande fri- och rättigheterna. I grundlagens 19 § 3 moment åläggs det allmänna en skyldighet att tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Dessutom ska det allmänna i enlighet med 7 § i grundlagen trygga vars och ens rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. De grundläggande fri- och rättigheternas allmänna begränsningsförutsättningar styr omfattningen av och innehållet i restriktionerna. Kraven på restriktionernas godtagbarhet och proportionalitet samt restriktionernas exakthet och precision samt lagstiftning till den del det är fråga om begränsning av frihet är väsentliga.

Regionförvaltningsverket konstaterar att den nödvändighetsbedömning som avses i 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar är en helhetsprövning där enbart incidensen av covid-19 eller någon annan enskild faktor inte kan ges avgörande betydelse.

Grunderna för inskränkningar måste vara godtagbara och i linje med principerna om proportionalitet och ändamålsenlighet. Enligt den erhållna redogörelsen har myndigheternas rekommendationer och restriktioner som gäller i kommunernas områden i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt inte varit tillräckliga för att trygga kapaciteten inom hälso- och sjukvården och kontrollen av epidemin i området. Följaktligen äventyras en god vård av patienterna och vårdpersonalens arbetsförmåga.

Med det här beslutet begränsas verksamheten endast till den del det enligt sakkunnigbedömningarna och erhållen styrning är nödvändigt. I enlighet med handlingsplanen för hybridstrategin är åtgärderna för bekämpningen av epidemin mer begränsade än tidigare både med avseende på föremål, innehåll, varaktighet och område och de riktas och prioriteras enligt riskpotentialen för föremålet som ska begränsas. Vid identifieringen av situationer och miljöer med betydande och måttlig smittrisk har regionförvaltningsverket tillämpat den tabell för bedömning av riskpotentialen som Institutet för hälsa och välfärd publicerade 1.10.2021 och uppdaterade 30.11.2021. Eftersom bedömningstabellen emellertid inte syftar till att vara heltäckande, utan riktgivande, gäller beslutet inte enbart de exempel på som ges i tabellen. Beslutet riktas utgående från epidemiologisk och medicinsk information allmänt till offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus och som bedöms vara förknippade med risk för coronasmitta och smittspridning. I nödvändighetsprövningen har regionförvaltningsverket även beaktat de samhälleliga konsekvenserna av restriktionen samt linjedragningen enligt den nationella

hybridstrategin som anger att begränsningsåtgärder endast ska vidtas om den totala nyttan av dem överskrider nackdelarna.

Regionförvaltningsverket strävade med sitt tidigare beslut efter att rikta begränsningarna uttryckligen till de sammankomster som bedömdes vara mest riskfyllda. Regionförvaltningsverket bedömer att ett beslut som riktas enbart till de sammankomster som bedöms vara mest riskfyllda inte är tillräckligt effektivt under det rådande epidemiologiska läget. Regionförvaltningsverket bedömer att det för att få epidemin under kontroll för närvarande är nödvändigt att rikta sammankomstbegränsningen till nämnda offentliga tillställningar och allmänna sammankomster.

Regionförvaltningsverket konstaterar att under epidemin har man betonat att begränsningar som rör barn och unga ska komma i sista hand.

Regionförvaltningsverket konstaterar att de tillställningar som begränsas med det här beslutet främst är riktade till den vuxna befolkningen. Det är inte heller fråga om sådan verksamhet i barnens vardag, såsom skola eller hobbyer, som det är särskilt viktigt att trygga. Regionförvaltningsverket konstaterar att det inte är motiverat att i beslutet göra avgränsningar enligt åldersgrupp, utan beslutet kan som helhet bedömas vara nödvändigt och jämlikt.

Av ovan nämnda skäl är det nödvändigt att med det här beslutet begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster i kommunerna i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt (med undantag för Reisjärvi) för att förhindra mer omfattande spridning av coronaviruset, för att skydda riskgrupper och trygga hälso- och sjukvårdens kapacitet. När den lokala situationen kräver det är det möjligt att genom kommunala beslut skärpa eller komplettera de begränsningar som regionförvaltningsverket fattat beslut om. Om det epidemiologiska läget i regionen eller den riksomfattande bedömningen av behovet av restriktioner väsentligt förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomsterna.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids i kommunernas områden i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt (med undantag för Reisjärvi).

Enligt 58 i § i lagen om smittsamma sjukdomar kan en evenemangsarrangör ta i bruk EU:s digitala covidintyg, också kallat coronapass, som ett alternativ till begränsningar av antalet deltagare i utrymmen som avses i 58 i § 3 momentet vid beslut som enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar har fattats i syfte att hindra spridningen av

sjukdomen covid-19. I det aktuella momentet anges exempelvis utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar. Verksamhetsutövaren ska i så fall kräva att kunder och deltagare som är 16 år eller äldre uppvisar ett covidintyg. Enligt specialmotiveringen till 58 i § i regeringens proposition (RP 131/2021) angående regleringen av covidintyget skulle allmänna sammankomster inte omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1 §, 8 §, 58 §, 59 a-c § och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 § och 5 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar kan detta beslut överklagas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärсанvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs det här beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Mer information i ärendet ges vid behov av regionförvaltningsöverläkare Eeva Mäkinen, tfn 0295 018 786, fornamn.efternamn@rfv.fi.

Överdirektör

Marko Pukkinen

Regionförvaltningsöverläkare

Eeva Mäkinen

BILAGOR

Förteckning över de kommuner som omfattas av beslutet

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift**Beslutet delges genom offentlig delgivning**

Delgivningen av det här beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls framlagt vid Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finlands huvudkontor i Vasa till och med den 5 januari 2021. Ett meddelande om att beslutet hålls framlagt publiceras i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi

Delfåendet av detta beslut anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna i Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikts område

Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun

Miljö- och hälsoskyddets tillsynsenheter i regionen

Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt

Polisinrättningen i Österbotten

Räddningsverken i Mellersta Österbotten och Jakobstad

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kansli, kommunikationsavdelningen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt